

از اصول مرام و هدف ما

اصل اول: ۱ - احیاء حقوق اساسی ملت ایران با استقرار حکومت قانونی بمنظور تعیین حدود «اختیارات» و «مسئولیت‌های» قوای مختلفه مملکت برای تامین حکومت مردم بر مردم ۲ - تفویض قدرت ملی و قانونی حکومت به افرادی که صلاحیت رهبری سیاست مملکت را در دنیای متمدنی امروز و در ردیف کشورهای بیدار جهان داشته باشد.

کدامیک؟

«کودتا» یا «حکومت ملی»

فساد هیأت حاکمه در هشت سال اخیر کار خودش را کرده و مملکت را بدنبال خود به لب پرتگاه سقوط برده حالا موقعی است که باید با جرات بدون تعارف حرف زده گفت: راه نجات مملکت از بن‌بست فعلی روی کار آمدن حکومت ملی و بیطرف شدن ایران و تضمین بیطرفی از طرف کشورهای بزرگ آمریکا و شوروی و انگلیس است. وضع بی‌ثبات فعلی سبب شده است که هر روز یک شایعه در شهر قوت بگیرد ظرف یکی دو هفته اخیر انجام یکی دو کودتا شایع شد و این شایعه تا آنجا قوت گرفت که اول از طرف دولت تکذیب و پس از یکی دو روز وجود مختصر آن تایید شد اگر چه شایعه کودتا کمتر شده ولی بی‌ثباتی اوضاع مانع از آن است که این شایعه به کلی از بین برود. ولی بروز یک کودتا در ایران عاقبتی جز آنچه بر سر لائوس آمد ندارد روی کار آمدن حکومت یک کودتا مسلماً رضایت مردم را جلب نخواهد کرد شورویها نیز قطعاً در مقابل آن ساکت نخواهند نشست... امروز نباید انتظار داشت که مردم اگر بخوابند و صبح یک حکومت کودتایی بر سر کار ببینند آرام بنشینند. حتی بدون صدور دستور یا رهبری خود بوظیفه خود آشنا هستند.

دانشگاه اعتصاب مثبت و متحرک خود را شروع می‌کند. بازار می‌بندد. رانندگان وسایل نقلیه را متوقف می‌سازند. کارمندان از رفتن به پشت میزها خودداری می‌کنند کارخانجات تعطیل می‌شود مردم از شهرستان‌ها به تهران می‌آیند. اجتماعات سر هر کوچه و گذر تشکیل و اخذ تصمیم و آغاز حرکت و حمله از کوچه و بازار آغاز میگردد کسانی که بفکر کودتا می‌افتند خیلی باید خام باشند اگر حساب نکنند که حتی بفرض توقیف یا سربسته کردن دسته‌جمعی رهبران ملی نیز مردم راساً در برابر هر حرکت کودتایی مقاومت خواهند کرد و یا در نظر بگیرند که اکثریت برادران ارتشی خود را جدا از هم نمی‌دانند. در صورت بروز کودتا و حکمفرمایی یک وضع غیر عادی بروز تشنجات مسلم خواهد بود و این تشنج شروع جنگ‌های پارتیزانی را بدنبال خواهد داشت. پیش آمدن تشنجات و هیجانان در کشوری مانند ایران که موقعیت سوق‌الجیشی حساسی دارد نه برفع غرب نه برفع شوروی و نه بسود ملت ایران است بنابراین چه بهتر که سران کشورهای بزرگ هر چه زودتر مسئله بی‌طرفی ایران را مطرح و روی تضمین سه جانبه آن بین خود توافق نمایند و به ملت ایران امکان آنرا بدهند که با استفاده از آزادی مطلق رای خود را ابراز و حکومت مطلوب خود را مستقر سازد. از این راه جلوی اشتعال آتشی که ممکن است با

ادامه تحریکات موجود در این نقطه از جهان زبانه کشد گرفته خواهد شد و بحفظ صلح و توازن قوا در دنیا خدمتی بس گرانبها بعمل خواهد آمد.

در این موقعیت حساس تنها حس تشخیص و روشن بینی و جرات لازم است که امیدواریم سران کشورهای بزرگ از آن برخوردار باشند.

هموطنان:

برای مقابله با کودتای فرضی و احتمالی (که مسلماً یک اقدام جنون آمیز و محکوم به شکست فوری و قطعی در برابر ملت بیدار ایران خواهد بود) هوشیار و آماده باشید.

* افراد مردم را از عواقب کودتا - یعنی اختناق جنگهای داخلی - پریشانی و بد بختی - تقسیم کشور به مناطق نفوذ خارجی (که خود متضمن هزاران نتیجه شوم و مصیبت بار دیگر است) آگاه نمایید.

تبریک

موفقیت عظیم کشتی‌گیران ارجمند ایرانی را - به قهرمانان کشتی و هموطنان عزیز تبریک می‌گوییم این پیروزی بزرگ مبین این حقیقت است که ایرانی بهمان ترتیب که در عالم ورزش می‌تواند مقام قهرمانی دنیا را احراز نماید مسلماً قادر خواهد بود با ابراز همت شجاعت و اتحاد، خویش را از قید اسارت و استعمار نجات بخشد و در صف مقدم کشورهای پیشرو و آزاد قرار گیرد.

«آخرین درجه فساد سوء تعبیر قوانین و سوءاستفاده از آن برای خیانت و ظلم است»

ولتر

پیام دکتر مصدق به نهضت آزادی ایران

احمد آباد ۲۵ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰

خدمت جناب آقای مهندس مهدی بازرگان

قربانت شوم مرقومه محترم مورخ ۲۱ جاری مبشر تشکیل جمعیتی بنام «نهضت آزادی ایران» عز وصول ارزانی بخشید و موجب نهایت امتنان و خوشوقتی گردید تبریکات صمیمانه خود را تقدیم میکنم و تردید ندارم که این جمعیت تحت رهبری شخص شخیص جنابعالی موفق بخدمات بزرگی نسبت بمملکت خواهد شد و بنده توفیق جنابعالی و همکاران محترمتان را در این را از خداوند مسئلت دارم.

«جبهه ملی» و «نهضت آزادی ایران»

گاهی سوال می‌شود که چرا «نهضت آزادی ایران» بوجود آمد و آیا تشکیل این سازمان سیاسی و اجتماعی با هدف و فعالیت جبهه ملی ایران وفق میدهد یا نه؟

تاسیس «نهضت آزادی ایران» منطبق با هدف و مرام و اساسنامه جبهه ملی ایران - و در جهت تأیید و پشتیبانی و تقویت آنست.

نهضت آزادی ایران از افرادی تشکیل یافته است که افکار و عقاید و فعالیت آنها طی چند سال اخیر (چه در دوران حکومت آقای دکتر محمد مصدق و چه بعد از حکومت ایشان) تا حد زیادی به «هم آهنگی» و «تجانس» و «یکی شدن» گراییده است این عده پیمان همکاری و پایداری خود را در حفظ اصول معتقدات سیاسی و اجتماعی خویش - حتی در ایام بسیار تاریک و دشوار نشکسته - ایمان و ثبات قدم خود را از انحراف یا هوی و هوس مصون داشته و باین سبب همواره مترصد بوده‌اند که با استفاده از امکان یک فعالیت آزاد - تحت عنوان یا اسم و رسم مشخص متشکل گردند. حتی به انجام این تصور قبل از اعلام فعالیت جبهه ملی مصمم بودند و با مراجعه به اشخاصی که فعلاً عضویت جبهه را دارند طلب همکاری و یاری در این خصوص میکردند.

اخیرا پس از مطالعه اطراف و جوانب امر - و استشاره از جناب آقای دکتر محمد مصدق و تأیید کتبی ایشان - به تاسیس «نهضت آزادی ایران» مبادرت نمودند.

بطور خلاصه تاسیس این سازمان سیاسی و اجتماعی مبتنی بر علل و موجبات زیر میباشد:

- ۱ - لزوم تشکل و تحزب افراد - که پایه اصلی آن (یعنی وحدت نسبی فکر و عقیده و عمل) بقرار فوق‌الاشعار فراهم بوده - همچنین لزوم اعلام علنی و رسمی مرام و هدف این افراد.
 - ۲ - قبول و اجرای پیشنهاد بعضی از رهبران محترم جبهه ملی ایران مشعر بر تشکیل حزب یا جمعیتی مرکب از کسانی که به همفکری و همکاری شناخته شده بودند.
 - ۳ - لزوم اشتراک مساعی و قبول مسوولیت بیشتر بنام یک جمعیت متشکل در مبارزات جبهه ملی ایران و ایجاد انضباط لازم در داخل جمعیت.
 - ۴ - لزوم تاسیس احزابی به اتکاء توجه و اعتماد عمومی برای مقابله با تحریکات و اقدامات مضره سیاسی علیه معتقدات ملی و اجتماعی و مذهبی مردم روش مطلوب و مناسب‌تری داشته باشند.
- بطوریکه اغلب خوانندگان محترم استحضار دارند چند نفر از اعضا مؤسس نهضت آزادی ایران در خرداد و تیرماه ۱۳۳۹ در تجدید فعالیت جبهه ملی ایران بطور مستقیم یا غیر مستقیم با عضویت شورای مرکزی جبهه یا بدون عضویت آن سهیم بوده قدمهای موثری برداشته‌اند و بر اساس این سابقه به پایداری و توفیق این جبهه علاقمندی بیشتری دارند.

بهر حال یکی از هدفهای تاسیس «نهضت آزادی ایران» تقویت و اعتلای نام جبهه ملی ایران است. ممکن است کسانی در امر تقویت جبهه ملی خیلی بیشتر متعصب باشند حتی انحلال احزاب عضو جبهه ملی را هم برای حل و استهلاک در آن تجویز نمایند. این عقیده بجای خود محترم است ولی بنظر ما - تاسیس و تقویت احزاب ملی در ایران - یک امر ضرور و حیاتی بشمار میرود.

جبهه ملی - بنحوی که ماده اول اساسنامه آن حکایت دارد در طریق ایجاد ارتباط و هم‌آهنگی بین افراد و جمعیت‌ها و نیروهای ملی ایران - و هدایت آنها به تشریک مساعی و تجمع در «تشکیلات» ملی - فعالیت می‌کند، و در حقیقت بمنزله (اتحادیه) و (سندیکای) بزرگی میباشد که وجوه مشترک آمال ملی از افراد و دستجات مختلف را تعقیب مینماید بدون اینکه فعالیت مستقل و داخلی آنها را منع کند یا مانع نیل به مقصود مشترک تلقی نماید. . .

بنابراین ما فعالیت مستقل احزاب عضو جبهه ملی را (البته با رعایت خط‌مشی کلی جبهه) لازم می‌شماریم و تا وقتی که فعالیت نهضت آزادی ایران از لحاظ جبهه ملی منافی مصلحت و مملکت تشخیص داده نشود البته نمیتوان انرژی و علاقه و توجه اعضا این سازمان سیاسی را که قطعا و مآلاً شامل هدفهای جبهه ملی و متضمن پیشرفت

آن هم می باشد ندیده گرفته دستخوش تشمت و بی نظمی و یا بی سروسامانی ساخت، علی الخصوص که نهضت آزادی ایران متکی بر یک ریشه دهساله می باشد و برای رشد و بارور شدن خود لااقل به ایجاد کادر تشکیلاتی و تقویت آن فوق العاده نیازمند است تا بتواند بوظایفی که از لحاظ هدف جبهه ملی قهرا و طبعاً بعهدہ دارد بہتر و بیشتر عمل کند. . .

«نهضت آزادی ایران» که مبارزه بر علیه ایجاد نفاق و اختلاف در بین آحاد مردم یا احزاب و جمعیت های ملی را یکی از اصول مرام خود قرار داده - از کلیه خوانندگان این نشریه - همچنین از مطبوعات کشور انتظار و تقاضا دارد که در تشیید روابط احزاب و دسته های عضو جبهه ملی ایران یا طرفداران آن کمال مجاہدت را معمول دارند و شایعہ غرض آلود هر گونه (انشعاب) یا (اختلاف) را که دشمنان وحدت ملی ایران دامن میزنند قویا تکذیب نمایند.

در مبارزه ای که باید ادامه دهیم دو راه بیشتر وجود ندارد یا مقاومت و پایداری یا انقیاد و تسلیم ولی بدانید که نتیجه انقیاد و تسلیم جز ننگ و رسوایی ابدی - جز محرومیت از مزایای حکومت ملی جز تحمل مظالم بیگانگان جز فساد و تباهی ناشی از حکومت های فردی نخواهد بود.»

دکتر محمد مصدق

آقای دکتر امینی

لطفا جواب بدهید

آنجا که دکتر مصدق اقامت دارد

احمد آباد است و خانه دکتر مصدق - یا سلطنت آباد و زندان لشکر زرہی؟

چون از مدتها پیش گفته میشد که دولت هر گونه مزیقه و محدودیت را در احمد آباد از بین برده است لذا روز جمعه (۲۹ اردیبهشت) آقایان مهندس منصور عطایی (وزیر کشاورزی کابینه آقای دکتر مصدق) حسن نزیه و مهندس عباس رواقیان و رحیم عطایی اعضا موسس نهضت آزادی ایران که قصد دیدن جناب آقای دکتر مصدق را داشتند به احمد آباد رفتند ولی بلافاصله وسیله مامورین نظامی بازداشت گردیده و مورد تفتیش قرار گرفتند و با یک جوخه سرباز (یک سرگرد چند درجه دار و هشت سرباز مسلح) تحت الحفظ بتهران اعزام و بسازمان امنیت تحویل داده شدند.

اعتراض و تظاهر در دانشکده کشاورزی

دانشجویان دانشکده کشاورزی که بدستور دانشکده قرار بود عصر همان جمعه در کنفرانس آقای ارسنجانی وزیر کشاورزی حاضر شوند بمحض اطلاع از بازداشت استاد خود (آقای مهندس عطایی) بعنوان اعتراض از حضور در جلسه خودداری و در محوطه دانشکده بتظاهرات پرداختند.

احمد آباد در محاصره نظامی:

در مجاورت ایستگاه راه آهن آبیگ در کنار جاده فرعی که از جاده قزوین منشعب و به احمد آباد منتهی میشود یکستون از قوای نظامی موضع گرفته و از این نقطه تا احمد آباد که بیش از دو کیلومتر می باشد فاصله بفاصله نگهبانان مسلح مشغول مراقبت جاده و آمد و رفت و تفتیش هستند در انتهای جاده که به در بزرگ قلعه

احمد آباد منتهی می‌شود چادرهای یک عده سی نفری سرباز دیده می‌شود که تحت فرمان یک درجه‌دار ارتش و یک مامور سازمان امنیت می‌باشد ورود به داخل احمد آباد مطلقاً ممنوع است و کسانی که به انتهای جاده احمد آباد می‌رسند به جز در بزرگ قلعه ده و عمارت دو طبقه‌یی که محل اقامت (و در حقیقت محل بازداشت) دکتر مصدق می‌باشد و فاصله صد متر از در قلعه واقع شده چیز دیگری نمی‌تواند ببینند.
بازداشت مخبرین خارجی:

چند نفر مخبر خارجی «ظاهرا دیلی نیوز و دیلی اکسپرس» نیز که همانروز ساعتی بعد از آقایان نامبرده به احمد آباد رفته بودند بازداشت شدند.

مخبرین جراید فوق که از ساعت ۱۱ تا ۵ بعدازظهر در بازداشت و بلا تکلیف و گرسنه مانده بودند فوق‌العاده ناراحت بوده و با صدای بلند می‌گفتند حکومت حاضر با این وضع انتظار دارد که از حمایت غرب برخوردار شود! موقعی که در سازمان امنیت از علت رفتن مخبرین به احمد آباد سوال شد جواب دادند که ما خیال کردیم به کشور آزادی وارد شده‌ایم و بهر کجا که بخواهیم می‌توانیم برویم.

وضع بد و سر و لباس سربازان و اطلاع از هفده ریال و دهشاهی جیره آنان در ماه و خرابی اتومبیل سازمان امنیت که چند بار در بین راه خراب شده بود این جمله را به زبان مخبرین جراید فوق‌الذکر آورد:
پس پول کمکها به کجا رفته است؟

میتینگ جبهه ملی در قزوین

روز جمعه ۴۰/۳/۱۹ میتینگ عظیمی در قزوین برگزار گردید در این میتینگ آقایان حاج سید جوادی عضو شورای مرکزی جبهه ملی و سید محمود طالقانی عضو موسس نهضت آزادی ایران بتفصیل درباره لزوم آزادیهای فردی و اجتماعی و نقش جبهه ملی در این مورد سخن گفتند این میتینگ بدعوت دانشجویان قزوینی مقیم مرکز ترتیب داده شده بود.

ابتدا از برگزاری میتینگ ممانعت بعمل می‌آوردند.

بریده روزنامه‌ها

از متن اعلامیه مشترک لیندون جانسون معاون کندی و ایوب خان

ماده اول - امریکا جدا از دومین برنامه پنجساله پاکستان جانبداری می‌کند.

ماده دوم - امریکا برای کمک به کشاورزی پاکستان و آماده کردن زمینهای بایر کمک خواهد کرد.

کیهان شماره ۵۳۶۳

بریده روزنامه‌ها

از پیام جان کندی بکنگره درباره برنامه ۴ میلیارد دلاری

امریکا دیگر قصد ندارد کشورهای فقیری که حد اعلاى درآمد مالیاتی آنها از ۲۰ درصد تجاوز نمیکند و اتوموبیل‌های لوکس خیابانهای آنها را پر کرده و کمک شوروی را دستاویز تهدید قرار میدهند کمک کند.
کیهان شماره ۵۳۱۵

از مقاله والتر لیمپن در نیویورک هراالد تریبون

انقلابات ایران و کره بما اعلام خطر میکند که این تنها در لائوس نیست که حکومت‌های دست‌نشانده امریکا دچار ناراحتی و دردسر شده‌اند - در ایران - انقلاب بصورت کوشش نومیدانه زمامداران درآمده است که میخواهند پیش از اینکه رژیم از پایین منفجر شود آنرا اصلاح کنند و این کوشش مورد حمایت و پشتیبانی شاه است.

کیهان شماره ۵۳۶۳

از هفته نامه اکسپرس

روسها به تجربه دریافته‌اند که حمایت آمریکا از رژیم‌های سیام و لائوس و ویتنام و ایران نه تنها اوضاع این کشورها را بهبود نبخشید بلکه بر وخامت آن افزوده است و این سبب میشود که این ممالک زودتر سقوط کند.
کیهان شماره ۵۳۶۳

نتیجه:

بنظر ما - برای تامین یک ثبات حقیقی در ایران و جلوگیری از سقوط آن مناسب و لازم است برای ایجاد حسن ظن و اعتماد متقابل بین ایران و دول بزرگ دنیا «بر اساس بیطرفی کشور ما» از یکطرف - و مبارزه حقیقی بر علیه فساد از طرف دیگر کوشش صادقانه و وسیع و جدی بعمل آید والا فقط زخمی کردن چند تیمسار متهم بعنوان نمونه - اگر نتیجه معکوس ندهد دردی را دوا نخواهد کرد.

از مصاحبه مطبوعاتی آقای نخست وزیر با مخبر یونایتدپرس

«به جبهه ملی اجازه تظاهرات و برگزاری میتینگ داده نخواهد شد.»

آقای دکتر امینی مدعی شده‌اند که «جبهه ملی از طرف حزب کمونیست قویا پشتیبانی می‌گردد» چنانچه این مصاحبه صحت داشته باشد باید گفت که آقای دکتر امینی باین ترتیب رفته رفته قیافه دکتر اقبال و شریف امامی را بخود گرفته و اثبات میکند که بقول خودش (دکتر امینی هم از همان قماش است).

تهمت (تقویت جبهه ملی از طرف حزب کمونیست توده) همان حربه پوسیده‌ایست که هیأت‌های حاکمه فاسد برای حفظ خود خواسته‌اند آنرا علیه هر قدم و اقدام ملیون ایرانی بکار برند. ولی این حنا دیگر رنگی ندارد، فقط دلیل دیگری برای رسوایی کسانی است که جهت اخاذی بیشتر از آمریکا همواره مدعی بوده‌اند که حزب کمونیست توده را در ایران تار و مار کرده‌اند و حالا برای تثبیت خود به مصلحت و اقتضای روز - گاهی از این ادعا عدول می‌کنند.

تشکیل میتینگ هم ناشی از میل و اراده مردم و حق مسلم ملت ایران است و آقای دکتر امینی مسلماً نمی‌توانند چنین حق طبیعی و قانونی را سلب نمایند.

دانشجویان در کلوپ نهضت آزادی

ساعت ۶ بعدازظهر روز جمعه ۴۰/۳/۱۹ قریب یکصد و پنجاه نفر از دانشجویان دانشکده‌های مختلف در کلوپ نهضت آزادی ایران (خانه ۱۴۱ خیابان کاخ چهار راه تیر) برای آشنایی با یکدیگر گرد آمده بودند در این جلسه بیاناتی درباره تز سیاسی و اجتماعی آقای دکتر مصدق و لزوم همکاری تمام دستجات ملی و دوری از نفاق و اختلاف ایراد شد و از دانشجویان دانشگاه‌های کشور که در مبارزه برای تحصیل آزادی سهم بسزایی دارند، تجلیل گردید.

کمیته جبهه ملی دانشگاه برای مذاکراتی در جلسه نمایندگان هیأت موسس «نهضت آزادی ایران» حاضر شدند و ضمن توضیحات مفصل به اعضا کمیته، خاطرنشان گردید که بنظر هیأت موسس «نهضت آزادی» فعالیت مستقل احزاب عضو جبهه ملی - با رعایت خط مشی کلی آن - کمک موثری به تشکل افراد و پیشرفت هدفهای جبهه ملی خواهد بود.

این جلسه از لحاظ تقویت روح همکاری و صمیمیت بیشتر، بسیار مفید بود.

نامه نهضت آزادی ایران به شورای جبهه ملی ایران ۱۳۴۰/۳/۱

جناب آقای باقر کاظمی ریاست محترم شورای جبهه ملی

محترماً به پیوست یک نسخه اعلامیه مورخ ۱۳۴۰/۲/۲۵ و یک نسخه مرامنامه نهضت آزادی ایران برای استحضار آن جناب و شورای محترم جبهه ملی (ضمن تقاضای عضویت در جبهه ملی) تقدیم میشود.

از طرف موسسین نهضت آزادی ایران - مهندس مهدی بازرگان

«کسی که میخواهد نقاش خوبی باشد باید سرمشق‌های عالی انتخاب کند و کسی که می‌خواهد به عالیت‌ترین پایه شرف و بزرگی نایل شود باید نمونه‌های عالی شرف و بزرگی را سرمشق خود قرار دهد.»

شکسپیر